

**Lausunto Itä-Suomen hallinto-oikeudelle / valitus ympäristö- ja rakennuslautakunnan päätöksestä
8.12.2022 § 63 / kiinteän uhkasakon tuomitseminen ja uuden uhan asettaminen / 297-11-19-2 / kiinteistön
siistiminen**

Otsikkoa korjattu hallintolain 51 §:n mukaisena kirjoitusvirheenä 24.7.2023

Ympäristö- ja rakennuslautakunta 15.06.2023 § 35

58/10.03.00/2022

Valmistelijat / lisätiedot:
Ilkka Korhonen
puh. 044 718 5172
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

rakennustarkastaja Ilkka Korhonen

Lautakunta hyväksyy rakennustarkastajan esityksen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Rakennustarkastaja Ilkka Korhonen:

Ensimmäisen kerran Korkein hallinto-oikeus on päätöksellään antopäivä 19.6.2018, taltio 2955, diaarinumero 3704/1/17 hylännyt valituksen alunperin ympäristö- ja rakennuslautakunnan päätöksestä 21.1.2016 § 6, jolla asianosainen veloitettiin siistimään kiinteistön 297-11-19-2 pihat poistamalla sieltä liitevalokuvista näkyvät puutavarat, eristelevyt, tiilet, putket ja pressut 31.10.2016 mennessä. Tämän veloitteen tehosteeksi asetettiin 10 000 euron suuruinen uhkasakko. Itä-Suomen hallinto-oikeus 2.6.2017, 17/0113/3, diaarinumero 00559/16/4122 tarkensi lautakunnan päätöstä siten, että velvoite koskee tiilien osalta vain irrallisia tiiliä ja jatkoi veloitteen määräaikaan 31.12.2017 saakka. KHO hylkäsi valituksen eikä muuttanut hallinto-oikeuden päätöksen lopputulosta.

Toisen kerran Korkein hallinto-oikeus on päätöksellään antopäivä korkeimman hallinto-oikeuden taltio H1628/2021, diaarinumero 0433/03.04.04.16/2020, antopäivä 12.5.2021 hylännyt valituslupahakemuksen alun perin ympäristö- ja rakennuslautakunnan päätöksestä 13.12.2018 § 13, jolla asianosainen veloitettiin siistimään kiinteistön 297-11-19-2 pihat poistamalla sieltä liitevalokuvista näkyvät puutavarat, eristelevyt, tiilet, putket ja pressut 31.5.2019 mennessä. Itä-Suomen hallinto-oikeus 9.3.2020, 20/0045/3, diaarinumero 00350/19/4122 hylkäsi valituksen muutoin, mutta tarkensi valituksenalaista päätöstä siten, että päävelvoite koskee tiilien osalta vain irrallisia tiiliä ja että puutavaran poistamisvelvoite ei estä sellaista tavanomaista polttopuiden säilyttämistä kiinteistöllä, joka täyttää terveellisyyden, turvallisuuden ja käyttökelpoisuuden vaatimukset eikä aiheuta ympäristöhaittaa tai rumenna ympäristöä, eikä päätös estä ympäristöhaittaa ja ympäristön rumentumista aiheuttamatonta keskeneräisten rakenteiden suojaamista sään vahingollisilta vaikutuksilta. Vaatimuksen enemmälti hyläten hallinto-oikeus jatkoi pääveloitteen suorittamiselle asetettua määräaikaan 31.8.2020 saakka. Tämän veloitteen tehosteeksi asetettiin 15 000 euron suuruinen uhkasakko. KHO 12.5.2021 hylkäsi valituslupahakemuksen eikä antanut ratkaisua valitukseen, jolloin aiemmat päätökset tuli lainvoimaisiksi. Ympäristö- ja rakennuslautakunta teki 8.12.2022 § 63 päätöksen kiinteän uhkasakon (15 000 €) tuomitsemisesta ja asetti uuden 20 000 euron suuruisen uhkasakon pääveloitteen noudattamiseksi.

Asianosainen on valittanut päätöksestä hallinto-oikeuteen, joka pyytää ympäristö- ja rakennuslautakunnan lausuntoa asiasta.

Esitys

Rakennustarkastaja Ilkka Korhonen esittää, että ympäristö- ja rakennuslautakunta antaa seuraavan lausunnon Itä-Suomen hallinto-oikeudelle:

Valitus ja esitetty korvausvaatimus tulee kokonaisuudessaan hylätä perusteettomana.

Valittaja väittää, että asiasta on ristiriitaisia päätöksiä ja viittaa Pohjois-Savon käräjäoikeudelta ja Itä-Suomen hovioikeudelta saamiinsa päätöksiin. Ympäristö- ja rakennuslautakunta toteaa, että yleisessä tuomioistuimessa tehdyillä päätöksillä, jossa valittaja on vastaajana, ei ole kumottu lainvoimaisia ja vireilläolevia hallintopakkopäätöksiä. Kysymys tässä tapauksessa on hallintoasiasta. Lautakunta toteaa, että kyseistä uhkasakkoa koskeva asettamispäätös on tullut lainvoimaiseksi korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 12.5.2021. Korkein hallinto-oikeus ei antanut valituslupaa eikä siten asettanut enää uutta määräaikaa kiinteistön siistimiseen, vaan asetettua päävelvoitetta olisi tullut noudattaa välittömästi. Asettamispäätöksen määräajan laskeminen alkaa asettamispäätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta 12.5.2021 ja siten asettamispäätöksen vanhentumisväite on perusteeton.

Uhkasakkomenettelyn, jonka vaiheita ovat uhkasakon asettaminen ja päävelvoitteen jäätyä noudattamatta uhkasakon tuomitseminen, tarkoituksena on varmistaa päävelvoitteen noudattaminen ja tässä tapauksessa ympäristön palauttaminen lailliseen tilaan. Velvoitettu ei ole missään vaiheessa ryhtynyt tai edes ilmoittanut ryhtyvänsä toimenpiteisiin asian suhteen, vaikka velvoitetulla on tosiasiallinen mahdollisuus noudattaa hänen tontille tuomiensa tarvikkeiden poistamista koskevaa päävelvoitetta.

Valittaja väittää, ettei ole saanut uhkasakon tuomitsemisen ja uuden uhkasakon asettamisen osalta todisteellista tiedoksiantoa tarkoituksenmukaisella tavalla. Koska valittaja on jättänyt aiemminkin saantitodistuksella lähetetyt päätökset noutamatta, ko. tapauksessa asian varmistamiseksi ympäristö- ja rakennuslautakunnan päätös 8.12.2022 § 63 lähetettiin 14.12.2022 haastemiehelle toimitettavaksi asianosaiselle haastetiedoksiantona. Haastemies lähetti 16.1.2023 estetodistuksen, jonka mukaan tiedoksiannon vastaanottajaa ei ole tavattu eikä ole yhteyttä ottanut. Koska asianosaista ei tavattu, päätös annettiin tiedoksi hallintolain 62 §:n mukaisena yleistiedoksiantona. Päätöksen nähtävillä pitämisestä ilmoitettiin Kuopion kaupungin sähköisellä ilmoitustaululla ja Viikkosavo-lehdessä 22.2.2023. Tällöin voitaneen todeta, että valittajan väite on perusteeton, ettei ole saanut todisteellista tiedoksiantoa tarkoituksenmukaisella tavalla.

Uhkasakkolain 22 §:n mukaan asianosaista on kuultava hallintolain 34 §:n mukaisesti ennen kuin uhkasakko tuomitaan. Hallintolain 34 §:ää koskevissa lain esitöissä (HE 72/2002) on todettu, että kuulemisen muotoa ei ole määritelty, mutta lähtökohtaisesti kuulemisen tulisi olla kirjallista.

Riidatonta on se, että valittaja on saanut tarkastuspöytäkirjan ja selvityspyynnön (kiinteän uhkasakon tuomitseminen ja uuden uhkasakon asettaminen) sähköpostiinsa 12.10.2022 ja postilaatikkonsa 13.10.2022, koska asianomainen pyysi tarkennusta rakennustarkastajalta tarkastuspöytäkirjaan 24.10.2023 sähköpostilla kysymyksellään "Tarkastuspöytäkirjassa sanotaan, että silmämääräisen arvioinnin mukaan varastointi olisi laajentunut entisestään.

Pyydän tarkennusta sille, miltä osin varastointi arvioitiin laajentuneen”. Tähän rakennustarkastaja vastasi: ”Tarkennukseksi kysymykseenne. Alla tarkastuskäynnillä 2015 otettu valokuva talotikkaan vierestä ja tarkastuskäynnillä 2022 samasta kohtaa. Puutavara pinon korkeus on lähes metriä korkeampi. Ehkä teidän tulisi ryhtyä pikaisesti ja topakasti velvoittavan päätöksen edellyttämiin siistimistoimenpiteisiin. Teidän harrastama tontinkäyttö on lainvastaista ja räikeää voimassaolevan asemakaavan sekä vuokrasopimuksen vastaista toimintaa.”

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä lainvoimaiseksi tullut uhkasakon asettamista edeltävä kuuleminen on toimitettu vastaavalla tavalla kirjeenä asianosaiselle. Lisäksi valvontatarkastuksen yhteydessä valittajalla olisi ollut mahdollista esittää mielipiteensä ja tulla kuulluksi, jos olisi osallistunut katselmukselle. Valittaja ei myöskään ollut yhteydessä omatoimisesti ilmoittaakseen olevansa estynyt tai sopiakseen muuta ajankohtaa tarkastuskäynnille. Tällöin voidaan todeta että, uhkasakon täytäntöönpanon kuulemisen osalta viranomaisen on riittävästi turvannut asianosaisen mahdollisuuden esittää mielipiteensä. Tarvittaessa hallinto-oikeus voi pyytää valittajalta vastineessaan tarkemmin millä tavalla asianosainen ei ole ollut tietoinen hänelle asetetusta päävelvoitteesta tai sen mahdollisuudesta tulla täytäntöön pantavaksi.

Lisäksi hallinto-oikeuden tulee asiassa ottaa huomioon, että kysymyksessä on todella pitkään ollut lainvastainen tilanne. Velvoitettu ei ole vuosien aikana osoittanut kertaakaan sitä, milloin hän tosiasiallisesti ryhtyy toimenpiteisiin ympäristön palauttamiseksi lailliseen tilaan eikä ole osoittanut pätevää syytä velvoitteen noudattamatta jättämiselle. Korkein hallinto-oikeus ei antanut valituslupaa päätöksessään eikä siten jatkanut hallinto-oikeuden asettamaa määräaikaan päävelvoitteen osalta ja tällöin kuulemisen osaltakaan ei voida tulkita, että jokin määräaika olisi kulumassa tai alkaisi kulua vasta sitten kun valittaja saa todisteellisen kuulemispyynnön. Voimassaolevan lainsäädännön mukaan uhkasakon asettanut viranomaisen voi tuomita uhkasakon maksettavaksi, jos päävelvoitetta ei ole noudatettu eikä noudattamatta jättämiseen ole pätevää syytä. Voimassaolevassa lainsäädännössä ei ole nimenomaisesti sanottu, että uhkasakon täytäntöönpanon osalta kuuleminen tulee tehdä todisteellisesti. Asianosainen ei ole osallistunut aiemminkaan pyydetyille valvontatarkastuksille, hän ei ole vastannut aiemminkaan hallintopakkoasioissa uhkasakkolain mukaiseen selvityspyyntöihin eikä asianosainen noutanut todisteellista tiedoksiantoa aiemminkaan esim. lautakunnan 13.12.2018 päätöksestä, vaan päätös piti saattaa tiedoksi haastetiedoksiantona kuukautta myöhemmin päätöksenteon jälkeen. Kyseisen valituksenalaisen päätöksen 8.12.2022 § 63 osalta todisteellista tiedoksiantoa ei saatu toimitettua ja tiedoksiantotapa johti lopulta siihen päätös annettiin tiedoksi hallintolain 62 §:n mukaisena yleistiedoksiantona.

Valittaja väittää, ettei hänelle ole yksilöity missä määrin hänet on velvoitettu poistamaan tarvikkeita ja siistimään kiinteistöä. Lautakunnan käsityksen mukaan on kysymys tietoisesta viranomaisten välttelystä, niskoittelusta ja haitanteosta. Rakennusvalvonnan silmämääräisen arvion mukaan luvaton varastointi kiinteistöllä on laajentunut entisestään asetetusta päävelvoitteesta huolimatta. Tontti on ääriään myöten täynnä tavaraa, pinot on toista metriä korkeampia. Lautakunnan asetettu velvoite poistettavista materiaaleista on yksilöity kirjallisesti ja valokuvin. Velvoitettu ei ole vuosien aikana osoittanut kertaakaan sitä, milloin hän tosiasiallisesti ryhtyy toimenpiteisiin ympäristön palauttamiseksi lailliseen tilaan eikä ole osoittanut pätevää syytä velvoitteen

noudattamatta jättämiselle. Koska valittajaa on kehoitettu useaan kertaan siivoamaan pihansa, hänen on täytynyt ymmärtää, että hänen menettelynsä on lainvastaista. Valittaja on siten toiminut tahallisesti.

Valittaja väittää, että salassapitoperuste ei vastaa julkisuuslain mukaista pykälää. Salassapitoperusteen osalta voidaan todeta, että kysymyksessä on osittain salassapidettävä JulkL 24.1 § 32 suluissa oleva kirjaus liittyy kaupungin asianhallintajärjestelmän automaattiseen tiivistelmään ko.pykälän sisällöstä (poliittinen vakaumus ja toiminta, yksityiselämä, vapaa-ajan harrastukset).

Valittaja on useaan otteeseen vedonnut keskeneräiseen rakennustyöhön. Kyseistä rakennustyötä koskevan voimassaolon pidentämistä koskevat hakemusasiakirjat hakija on hakenut rakennusvalvonnan asiakaspalvelusta täydennettäväksi 23.7.2013 ja kyseisiä asiakirjoja ei ole palautettu täydennettyinä. Rakennustarkastaja on pyytänyt kirjallisesti täydentämään hakemusta 27.6.2016 mennessä ja samassa yhteydessä ilmoittanut, että mikäli hakemusta ei ole täydennetty määräajassa katsomme hakemuksen peruutetuksi. Tältä osin rakennusvalvonta tutkii erikseen, onko täysin alkutekijöissään olevan rakennustyön osalta edellytyksiä jatkaa rakennustyötä, jota ei ole käytännössä edes aloitettu. Kaikki luvan mukaiset veloitteet rakennushakeeseen ryhtyvällä on edelleen hoitamatta, vaikka alkuperäinen lupa on myönnetty jo vuonna 19.11.2001. Rakennustyön jatkaminen joka tapauksessa edellyttää uudelleen arviointia ja laajoja ulkopuolisen asiantuntijan selvityksiä tehtyjen toimenpiteiden määräysten mukaisuudesta. Valittajan väitteistä huolimatta ei keskeneräinen ns. keskeytynyt rakennustyö oikeuta pitämään tonttia lainvastaisessa tilassa pilaamassa asemakaava-alueella olevaa ympäristöä vuosikausia. Valittajan väitteistä huolimatta kiinteistöllä olevaa tavaraa ei voi käyttää rakentamiseen, koska on jo ensinnäkin kyseenalaista, että pitkään varastoitua puutavaraa jopa 20 vuotta tai muitakaan rakennustarvikkeita käytettäisiin asuinrakentamiseen, kun huomioidaan että materiaali on osittain maata vasten ja taivasalla ainoastaan pressuilla peitettynä. Pressut on tarkoitettu tilapäiseen varastointiin. Kyseiset asiat huomioiden lautakunnan velvoittavat päätökset on tarpeen, jotta asuinympäristöstä saadaan viihtyisä ja varastointi ei aiheuta haittaa ympäristölle ja naapurustolle.

Liitteet

Lausuntopyyntö ja valitus liitteineen (ei julkaista internetissä)